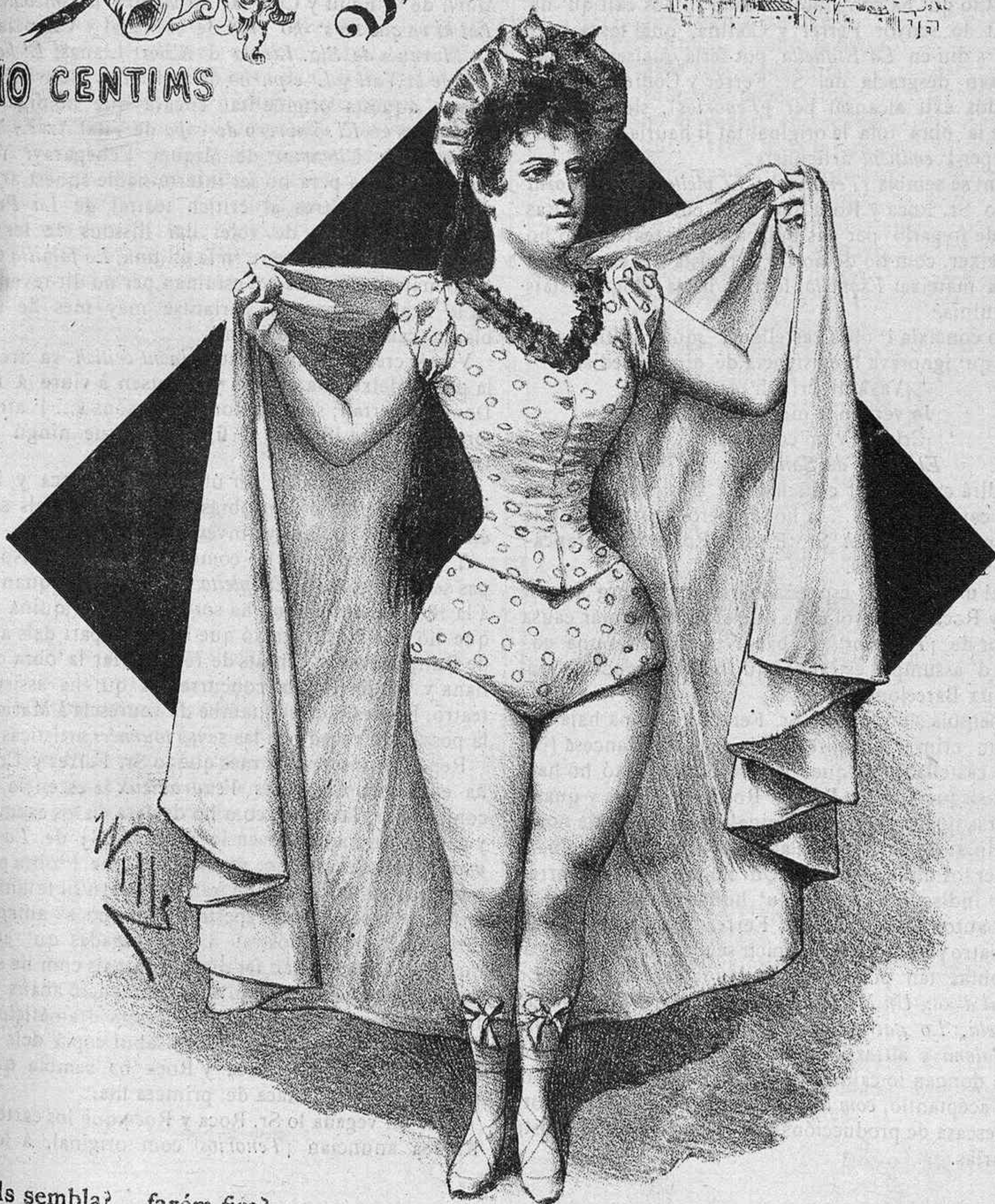

BARCELONA 8 MARS. 1894

El Comasà
 Setmanari Catalá

10 CENTIMS

¿Qué 'ls sembla?... farém fira?

Còpia fot de A. S. Xatari

CRÓNICA DE LA SETMANA

Y... PROU!

L'article de P. del O. (*modelo del ben dir*) respecte a ¡Tenorios!, debem en primer terme objectar que lo públich que coneix *El pleito de Sandoval* (traducció, lletra per lletra, de *Le procès Veauradieux*) pot apreciar lo valor de la nova y aplaudida comedia catalana y distingir los fragments plens d' originalitat que desvirtuan completament la trabassón de la comedia francesa.

La continuació dels xistes de que está plagada l' obra que tant ha cridat l' atenció desde fa algunas setmanas, ha sigut lo qu' ha contribuït mes al ruidós éxit qu' ha alcançat lo senyor Ferrer y Codina, qual tasca que, segons 's diu en *La Esquella*, pot ferla qualsevol quili.

La gran desgracia del Sr. Ferrer y Codina ha estat lo ruidós éxit alcançat per ¡Tenorios!; sino hagués anat be la obra tota la originalitat li hauria estat concedida per l' eminent articulista.

Si tant se sembla ¡Tenorios! a *El pleito de Sandoval* ¿cóm lo Sr. Roca y Roca que te 'l cul de las calças gastat de fregarlo per las butacas dels teatros no ho va coneixer, com ho demostra la revista del estreno en aquesta mateixa *Esquella*, fentne hasta elogis pastats ab inquina?

Si no coneixia l' obra castellana, ¿quin crítich teatral es qu' ignorava l' existencia de dita comedia?

¡Vaya un crítich teatral!

Jo vergonya me 'n daría...

¡Crítich! y no coneixia

El pleito de Sandoval!

Ell dirá que per ser crítich de *L' Esquella* no s' ha de ser cap eminencia... ja ho sé; pero arriba á tant la ignorancia del crítich Sr. Roca y Roca, que, francament, 'ns ha sorprés.

Y del modo que s' espresa logran dramaturg senyor Roca y Roca qualsevol diria que s' ha de formar causa al autor de ¡Tenorios! per haber conjuminat una comedia d' assumpto estranger qu' ha fet trencá de riure á mitx Barcelona.

No sembla sino que lo Sr. Ferrer y Codina haja comés un crim al inspirarse en una obra francesa (No dihem castellana perque no creyém qu' aixó ho haja pensat sisquera lo Sr. Roca y Roca). ¡Quántas y quantas obras que's tenen per originals ho son sols de nom!

¿Quin autor no ha arreglat obras estrangeras, comentant per los mes eminents? ¿Qui no sab que hi ha arreglos d' indiscutible mérit qu' honran á qui 'ls ha fet?

Y l' autor que com lo Sr. Ferrer y Codina conta ab un Teatro propi, original, típich seu, en lo qual hi figuran obras tan populars y aplaudidas com *Otjer*, *Lo punyal d' or*, *Un Manresá del any vuyt*, *Un gefe de la coronela*, *Lo gat de mar*, *Las reliquias d' una mare*, *Magdalena* y altrás, té prou executoria per permetrer que li dongan lo calificatiu d' autor dramátich, majorment acceptantlo, com l' *accepta*, qui conta ab mitja dotzena escasa de produccions que Deu sab á qui va costá romiarlas.

Jo he vist anunciadas moltes obras com originals, y no mes preguntaré si ho son las següents, *sense afirmarho*, perque no som amichs de polémicas estérils que sols serveixen pera fer travalls de pallaso á benefici del públich.

¿Acás lo gran dramaturg D. Joseph d' Echegaray no te un *El hijo de don Juan* qual paternitat correspon á Ibsen? ¿Es original la gran obra d' aquella eminencia, *O locura ó santidad* y *Lo Positivo* de Tamayo y Baus? ¿Son originals *L' Ynsfern á casa*, *Las modas*, *La vivó del estornell*, *Lo lliri d' aygua* y altrás de D. Frederich Soler (Pitarra) reputadíssim autor reconegut per tothom? ¿Lo mateix tan cacarejat *Mar y Cell*? ¿qui no 's recorda de 'n Salvini en *El hijo de la Selva*? y qui qu' hagi llegit á Shakespeare, trova novetat en lo diálech de aquesta obra mestra de 'n... Guimerá? Que 's representi aquest drama á bordo d' un barco y ja me 'n darán la resposta. ¿Y lo *Rey y Monjo*?... comparin lo primer acte ab *Batalla de Reynas* y després morintse de riurer. ¿Quina originalitat té *L' arch de Sant Martí* de 'n Feliu y Codina? *La virtud y la conciencia* y *Tal hi va que no s' ho creu* de 'n Vidal y Valenciano? *Lo Marqués de Sta. Lluçia* d' Albert Llanas; *L' hostalera de la Vall* y *L' espuerna* de 'n Riera y Bertrán? ¿La trovan aquesta originalitat encara que ho digan los exemplars en *El sombrero de copa* de Vital Aza?.. Y en *Viajeros de Ultramar* de Miquel Echegaray? Y no seguim la llista pera no fer interminable aquest article deixant entre altres al crítich teatral de *La Publicidad* que després de voler dar lliçons de fer comedias á tot bitxo vivent, 'n fa éll una, *La familia Carbó* ab materials *agenos* y li esfuman, per no dir reventan, en lo Teatro Romea no parlantse may mes de semblanta calamitat dramática.

Vostés creuran qu' aquest eminent crítich va trencar la ploma deixant la *cátedra* y anantsen á viure á fora? Donchs s' erran; segueix donant lliçons á... l' atmósfera, pero dant lliçons al sí, encara que ningú n' hi fassi cas.

Y, ¿hont me deixan, per últim, al Sr. Roca y Roca ab las sevas quatre ó sis obras escassas, que sols saben éll y 'n P. de O. qui va inventarlas?

Y ara tornant á la comedia ¡Tenorios! No deu pas ser tan igual á *El pleito de Sandoval* quan fins á la 18 representació no ha sortit una veu (quina veu) que ho declarés... y aixó que la major part dels actors de Romea estavan cansats de representar la obra castellana y la distingida concurrencia qu' ha assistit al teatro Romea ho está també de veuresela á Mario que la posa cada vegada en las sevas *tournées* artísticas.

Repetim una vegada mes que lo Sr. Ferrer y Codina ha extret de *Le procès Veauradieux* la essencia pera conjuminar ¡Tenorios! com ho declara en los exemplars y com ja va manifestar en lo número 283 de *La Tomasa* á rais del estreno, manifestant que l' obra estava inspirada en lo *vaudeville* francés, com n' hi tetambé d' altrás en lo seu estens repertori y que no s' amaga de dirho; puig ha demostrat moltes vegadas qu' encara que fassi arregios, sab fer obras originals com ne saben los autors reputats dels qu' hem fet menció abans y que tenen guanyat lo calificatiu d' autors dramátichs, exceptuantne aquells que sols han sabut copiá dels altres entre 'ls quals lo Sr. Roca y Roca 'ns sembla que hi podria reclamar butaca de primera fila.

Dirá tal vegada lo Sr. Roca y Roca que los cartells de Romea anuncian ¡Tenorios! com original, á lo que

respondrém que nosaltres hem vist també cartells anunciant com original *Mal Pare* y 'l Sr. Roca y Roca no ha protestat, puig los cartells son fullas de propaganda per las empresas teatrals. L' únich document que fa forsa es l' exemplar de l' obra.

De totas maneras, desde la cursi denuncia del autor (sic) de *Mal Pare*, major ha sigut la concurrència que ha acudit á aplaudir ¡*Tenorios!* per lo que ja cal que lo Sr. Ferrer y Codina li estiga agrahit puig no podrà pagarli may lo favor que li ha fet l' original autor del original «*Plet de 'n Baldomero*».

'Ns sembla que 'n aquesta crónica hem estat comeditos, sense emplear frasses de platja com trinxe-rayre y altrás: si 'ns n' hagués escapat alguna, la retirém, puig la cultura del llenguatge del original y popular autor de tantas obras originals 'ns obliga á ferho.

Y ara, dispensi.

*
**

Variém d' assumpto.

Llegim en la *Esquella de la Torratxa* en la revista de teatros y en lo mateix número passat, que *El Payaso* va ser rebut en lo Teatro de Catalunya ab agrado y qu' es de creurer que durant molt temps acompanyará los dos filóns de la temporada *Duo de la Africana* y *Casa de baños* y... efectivament, ademés de haver sigut rebuda aquesta obra ab mostres vivíssimas de desagrado, l' empresa l' ha retirada fa dias del cartell.

Aixís es com escriu l' historia N. N. N. ó siga P. del O. ó com si diguessim: Roca y Roca.

Fassin cas de lo que diga aquest senyor.

¡Figúrintse si *El Payaso* arriba á ser del senyor Ferrer y Codinal!

ESTUDIANT.

EN LO BOSCH

Sí, sí, en aquest lloch hont se respira lo flayre embriagador de tantas flors; hont sos salms l' aucellet alegre entona desde que neix lo jorn, es lo lloch apropósit per nosaltres; pareix que 'l creá Deu en aquest mon per anarhi á minvar las suas penas los que 'ns morim d' amor. Deixa l' aucell que canti en l' enramada, deixa que voli ab goig lo papelló deixa que las floretas, grata aroma llensin per tots cantóns Deixa 'l murmurí del riuhet que corra, deixa del mar inméns, l' etern soróil y escolta la cansó sublime, hermosa, la cansó del meu cor.

J. TARRÉ Y R.

Los dos amichs

EN Pep dos amichs tenia quàn terrible enfermetat va sepultarlo en lo llit en que prompte va finar. En Joan va vetllarlo sempre, no va deixar-lo un instant, las medicinas li dava ab cuydado paternal, y ja mort, sobre 'l cos fret de l' amich va derramar llágrimas de sel, per pérdua del ser á qui aymava tant. En cambi l' Antón, ni un cop visitá á l' amich malalt, tement que sortí podía, visitantlo, contagiát. Pero, mort lo pobre Pep, rica corona comprá l' Antón, y sobre la caixa, dant gust á sa vanitat, va manar depositarla, no deixant d' encomenar que 's vejés bé la inscripció que deya ab lletras de pam: «A José, mi buen amigo. Recuerdo de Antonio Grau» Y quan passava l' enterro, pels carrers de la ciutat, los curiosos exclamavan: «¡Que se 'l devia estimar aquest Grau de la coronal!» y ningú digué d' en Joan qu' escaldats los ulls tenia de 'l molt qu' havia plorat, las frasses de admiració que á l' altre 's van dedicar. Per xó 'l bon amich, dolentse d' está entre un poble ignorant qu' aplaudeix la ostentació y lo mes superficial, murmurava, baix, baixet com si ho digués al company: «¡Poble á qui enganyan coronas no pot tenir llibertat!»

A. GUASCH TOMBAS.

5 Mars 1894.

INSTANTÁNEAS

LA pluja menuda es la que fa 'l fanch que la pluja forta, ni menys se coneix per hont ha passat.

Las penas petitas son las que fan dany que las penas fortas, ó matan molt prompte ó passan de llarch.

DOLORS MONT.

LOS NOSTROS TENORIOS

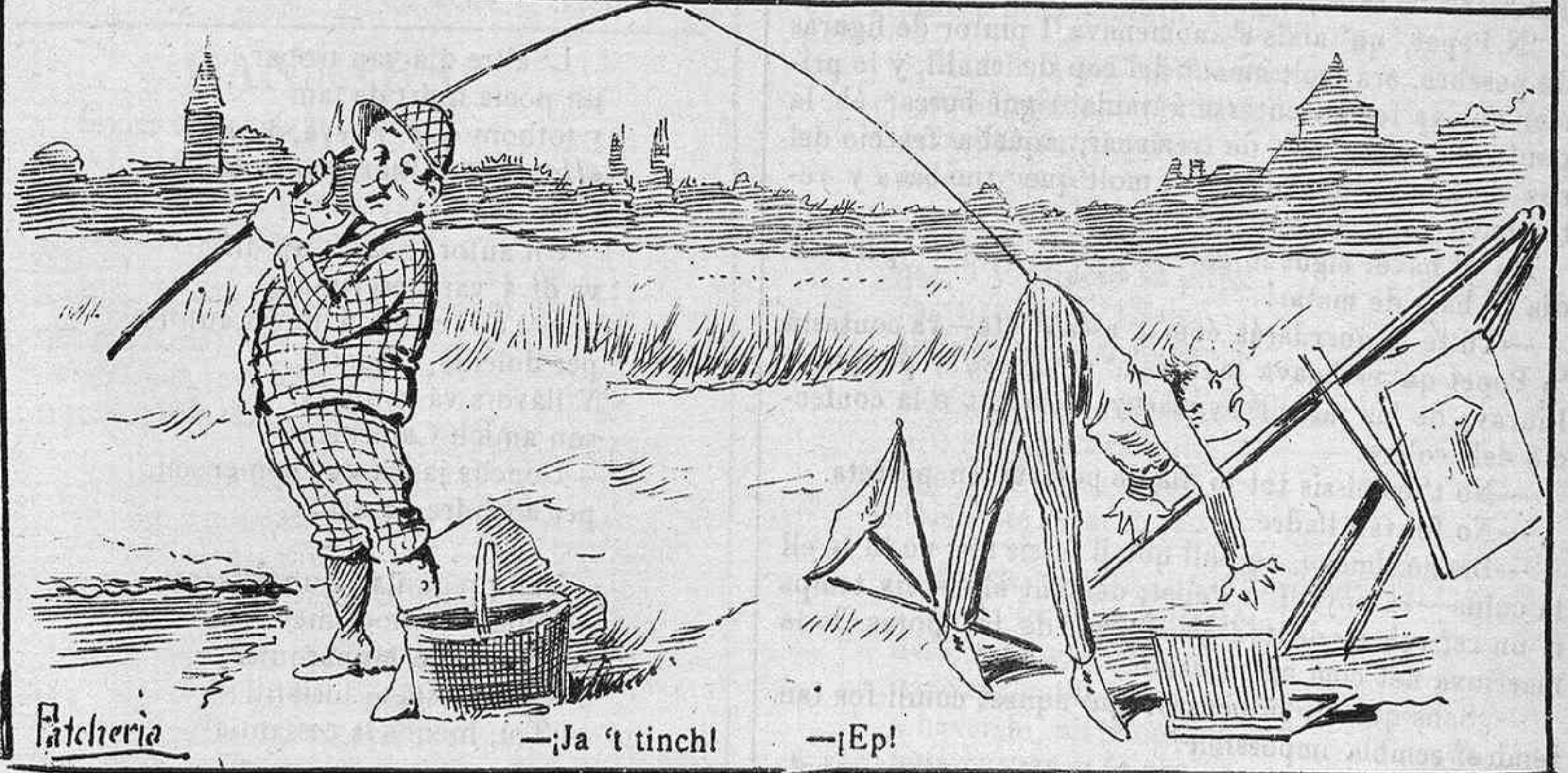
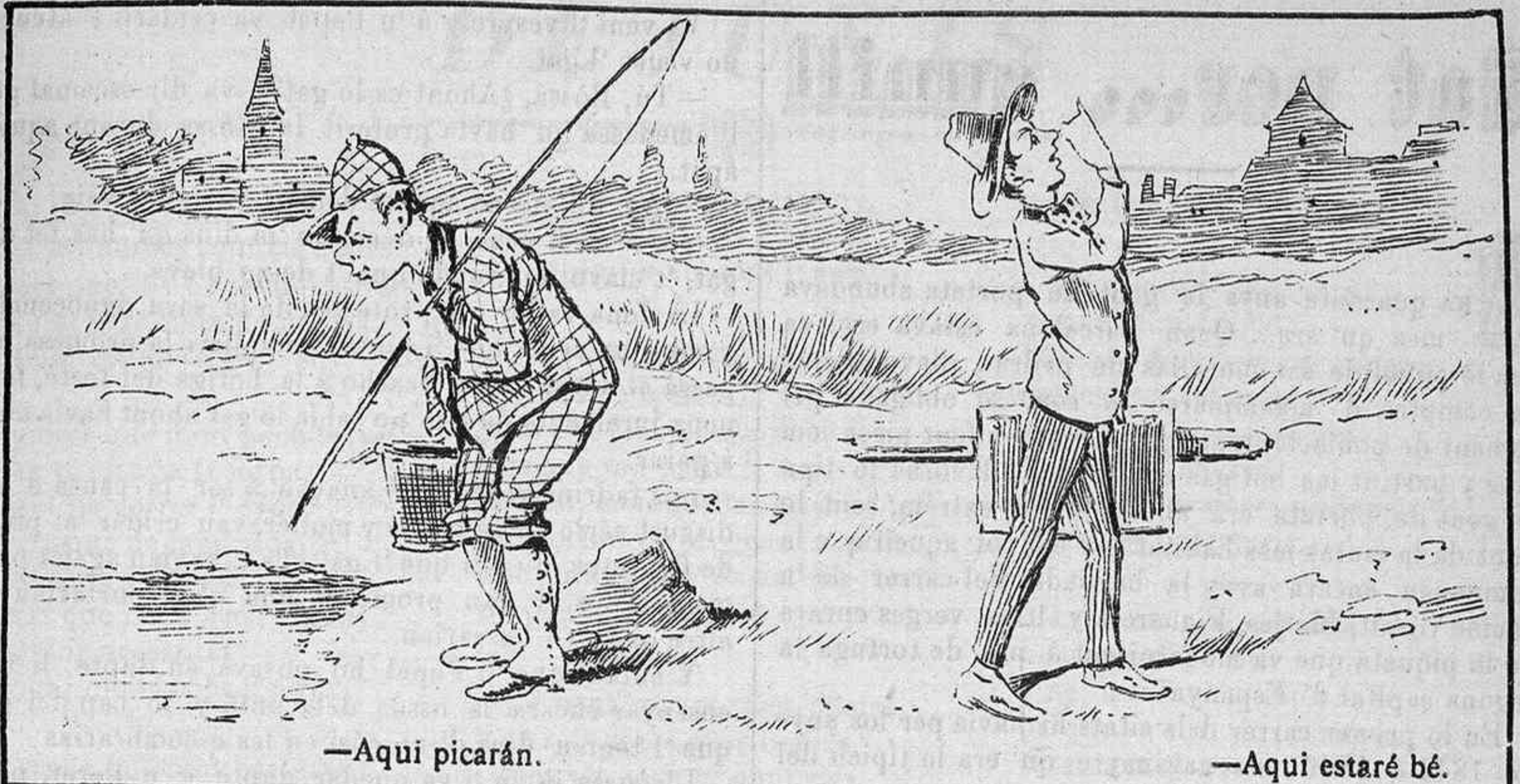

—¿Vol que li porti?
—No volém gossos xatos.

Rico 1894

LA TOMASA
ARTS Y PESCA

Gat per... cunill

ARA quaranta anys la gent de porteta abundava mes qu' ara... Quan Barcelona estava esclava per lo círcul de sas murallas de pedra... llavoras que en comptes d' aixamplarse la comtesa obligada pel augment de població, tenia qu' estrenyers fent pisos com nius y partint las botigas en dugas; allavoras lo tipo de gent de porteta era abundant en extrém; sent lo punt de la ciutat mes habitat per ell, tot aquell q e la componen encara avuy la barriada del carrer de 'n Jaume Giralt, Metjes, Figuereta y altres, verges encara de la piqueta que va modernisant á pas de tortuga la segona capital d' Espanya

En lo primer carrer dels citats hi havia per los anys de 1844 á 1846 una gallinayre qu' era lo típich del parásit anomenat gent de porteta.

Lo seu marit, pintor de figuras de pesebre, nó havia pogut may lograr dinar á las do'ze ni sopar á las set com li tenia manat. Be n' havia empleat de modos de convicció desde la sumisa súplica á la contundenta pallissa; cá! tot havia sigut inútil. La Ròssa, qu' aixís l' anomenava tothom, tenia que passar revista diaria á totas las botigas del barri.

Be n' hi havia causat de disgustos lo seu carácter!... pero lo mateix que rés, l' aná de porteta en porteta era pera la Ròssa lo que per un fumador lo tabaco; nó 'n podia prescindir.

Una vegada dos fadrins fusters qu' eran de la pell de Barrabás y que vivian frente per frente de la gallinayre, varen sapiguer per ella que aquell dia tenia cunill ab such, puig lo que menjavan y tot lo que feyan á casa seva, 'n feya dos quartos á tot lo vehinat.

¡Quina que te 'n fan? Agafan lo gat de la mateixa Ròssa qu' era una pessa d' alló mes, y després d' escorzarlo, rentarlo bé y ferlo á trossos, varen aprofitar la ausencia de la mateixa per ficarse fins á la cuyna y cambiarli 'ls talls de la cassola.

'N Pepet, qu' aixís s' anomenava 'l pintor de figuras de pesebre, era molt amant del cap de cunill, y lo primer que va fer al sentarse á taula sigué buscar ab la punta de la cullera de remenar, aquella fracció del cos de la víctima, pero per molt que tumbava y retumbava talls, lo cap no apareixia.

Ha d' haver sigut lo gat—digué la Ròssa—pero un día ¡l' haig de matar!

—Tú te 'n guirardás com d' escaldarte—va contestá 'n Pepet qu' estimava molt á n' el *Missifuf* porque li lliurava de las ratas l' ayguacuyt destinat á la confecció dels colors.

—No t' esteisis tot lo dia de porteta en porteta.

—No fos tan lladre...

—Bueno, bueno, no vull que li fassis rés; no 'n té ell la culpa—va anyadí 'n Pepet, deixant al mateix temps d' un refrech de dents l' os d' una de las potas de la marrinxa net com un macarró.

—¿Sabs que no 'm pensava qu' aquest cunill fos tan tendre? sembla impossible!

Y al cap d' un rato lo gat de la Ròssa estava sepultat per parts iguals en los estómachs dels dos cónyuges.

Va vení 'l vespre y á 'n Pepet va cridarli l' atenció no veure 'l gat.

—Tú, Ròssa, ¿Ahont es lo gat?—va dir escamat per l' amenassa qu' havia proferit la Ròssa durant aquell ápat.

—¡Ay, fill! desde aquest dematí que no 'l veig.

—Que no 'l veus? Si demá no 'm dius qu' has fet del gat, 't clavo una tunda que 't deixo blava.

La dona va fer mil protestas de la seva ignocencia, y com que sabia que 'l pintor cumpliria la promesa, va passá al devant á explicarho á la botiga del fusté, fent nous juraments de que no sabia lo gat ahont havia anat á parar.

Los fadrins veyent qu' anavan á ser la causa d' un disgust sério entre marit y muller, van cridar al pintó de figuretas, dientli que 'l gat ells l' havian agafat pera menjarsel y li van prometre que n' hi portarian un altre que ja 'l buscarian.

Y notant que 'u Pepet ho posava en dupte, li van ensenyar encara 'ls ossos del cunill y lo cap del gat que 'l tenian dins d' un còsi en las escombrarias

L'avoras ja no li va quedar dupte á 'n Peret, pero va jurar als fadrins fusters que si éll hagués menjat gat hauria tret las tripas y ja fora difunt y enterrat.

No sé si 'ls fadrins s' ho varen creuer, pero lo cert es que cap d' ells li va fer la contra

Ara cada vegada que la Ròssa fa cunill, 'o Pepet sempre li retreu lo d' aquell dia.

Sempre li diu:—Com aquell, cap!

SERRALLONGA.

EPÍGRAMAS

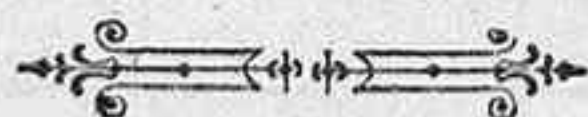
DIUHEN, amiga Teresa,
que á las llenguas te dedicas
y que sobre tot te aplicas
per apendre la francesa.
A mí donchs aquestas fugas
es cosa que m' importuna
puig si xerras tant ab una:
¿que farás ab totas dugas?

L' altre dia van trobar
un poeta mort de fam
y tothom que 'l veyá, deya:
«Ha mort de mort natural»

Un autor, jugant un dia
va dí á varis escriptors
que 'l qu' es éll, á molts autors
per dolents, ofegaria.
Y llavors va contestar
son amich Catarineu:
—Donchs ja cal que comenseu...
per apendre de nadar.

Van preguntar á un cessant:
—¿Qué t' estimas mes, Joan?
República, ó Monarquia?
Y va contestá al instant:
—¡Tot, menos la cessantial!

LLUIS SALVADOR.

DEJUNIS

TAN los homes com las donas,
per mes que 'ns he sembli estrany,
en aquest gran mon de monas
tots dejuném mil cops l' any.

L' obrer que molt poch treballa
perque té escassa la feyna,
y no pot fer correr l' eyna
mentres que de fam badalla;
Aquest se veu obligat,
per més que no 's gens estrany,
que tenint necessitat
ne dejuni molts cops l' any.

La viuda que sent beatutxa
sol aná al peu d' un altar,
no fent res més que resar
semblant una mala trutxa;
Aquesta, tan día com nit,

tampoch ne resulta estrany,
que faltantli 'l seu marit
ne dejuni molts cops l' any.

L' empleat que sempre viu
á costas de la nació,
y no pot menjar *turró*
fins que son partit 'li diu;
Aquest, com queda cessant,
tampoch no n' es gens estrany,
que fentli mal l' os bertrán
no dejuni molts cops l' any.

La nena que es tasta-olletas,
que sols pensa anar bonica,
y sens ser poch ni molt rica
solsament busca pessetas;
Aquesta, com los demés,
tampoch pot resultá estrany
que quedant sense promés

ne dejuni molts cops l' any.

Lo ministre de manteu
que predica religió,
fresch y gras com un moltó
passeja per tot arreu;
Aquest ab sa majordona
te prohibit dejuná
perque no 's home ni dona,
aquest es un capellá.

Lo poeta que quartetas
ne cavila dia y nit,
y no 'n treu may cap profit
perque va curt de pessetas:
D' aquest que sols un estrip
es la roba que sol dú,
l' estrany fora qu' anés tip
y no s' estés may dejú.

M. GARDÓ FERRER.

ROMANSOS

SENTÍ 'l soroll de l' aygua que s' escorra,
Oir del rossinyol la melodia,
Sentí 'l mormull dels arbres quan se groixan
'M dona vida.

Besarte y boig de amor viure en tos brassos,
Sentir ta veu hermosa que m' encisa,
Mirar tos ulls de cel, que als meus animan,
¡Ay! m' extasia.

Pero al pensar que 'l rossinyol y l' aygua
Y las flors y 'l brancatje no m' atipan,
Y que 'm costa un sentit l' amor que 't porto,
'T dono á dida.

J. ESCACHS Y VIVED

CANTARS

Si per cada «sí» d' amor
qu' has donat, tingués un duro,
m' apar que no passaria
prenda meva, cap apuro.

Com la flor que dú 'l teu nom
serias, Rosa, bonica,
si acás á la teva cara
no hi fesses tanta trafica.

Encare que sigas lletja
y geperuda además,
no 't faltará pas marit
perque 't sobran molts diners.

Molt hermós n' es lo blau cel;
molt hermosa n' es la mar;
pró més hermosas encara
las *pelas* que 'm vas deixar.

V. PADRÓS VIDAL.

Secció Telegráfica

(Fac-símil)

MADRID, 2.—Urgent.—Sabréu
que 'l President vá milló:
ab l' apoyo d' un bastó
Don Mateu ja posa 'l peu.

Madrid, 3.—Urgent.—'S creu
que 'l President vá pitjó;
sembla, segons lo Doctò,
que se li ha adormit lo peu.

Madrid, 4.—Urgent.—'S veu
que 'l President vá milló:
ja ha pujat un esglabó
á peu coix, ab un sol peu.

Madrid, 5.—Urgent.—Creyeu
que 'l President vá pitjó:
passejantse pe 'l balcó
avuy s' ha girat lo peu.

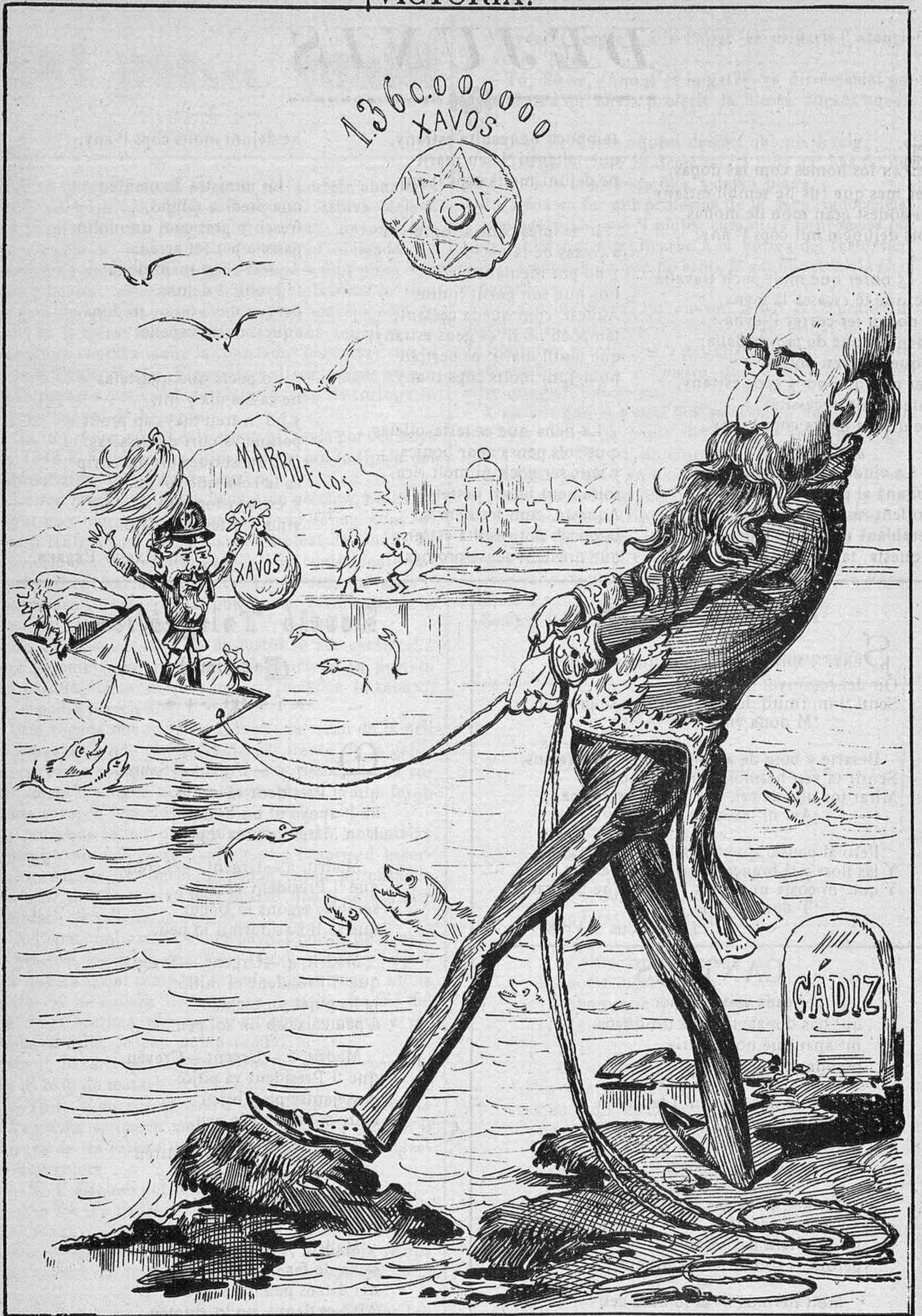
Madrid, 6.—Urgent.—Miréu
si 'l President vá milló,
que ja vá sense bastó...
¡Casi 'l té curat lo peu!

Madrid, 7.—Urgent.—Pleguéu:
s' ha de fer la amputació
del ditxós peu del senyó...
Això es degut, no 'n dupteu,
á havershi, ab la opinió,
fet á puntadas de peu.

PEPET DEL CARRIL.

LA TOMASA
¡VICTORIA!

—Mireus si ve carregat!... y tan mal
qu' han dit d' ell, pobre home!

LA TOMASA

ULTIMS FIGURINS

Aquest trage tan distint
pero de formas tan bonas,
es 'i que han d' usar las donas
al entrá en lo sigle vint.

NOVEDATS

Un benefici *modelo* pot dirse que conseguí la primera actriu de caràcter senyora Palá, ja que además d' haver sigut completament plé d' escullida concurrència, en lo vestibul contarem nada menos que 30 regalos, tots ells de grandíós valor é incomparable gust artístich.

No recordém haver vist may en nostres teatros tant *lujo* d' obsequis.

Rebi per tal motiu la dita distingida artista, nostra mes coral enhorabona.

També lo senyor Virgili lográ plé lo teatro y veurers correspost ab bonichs regalos en la nit de son benefici que tingué lloch lo dilluns passat.

Lo *Jesús de Nazareth* continua sent una mina pera la Empresa ja que son raras las representacions que no alcanza lo famós quadro de *Quedan despachadas*, etc, etc.

Ab la 20.ª representació d' aquest sorprendent espectacle anuncia pera 'l dilluns próxim son benefici lo reputat primer actor de caràcter senyor Pigrau. Desitjariam vivament que no logrés menos sort que sos apreciables companys, ja que en lo personatge «Caifás» del esmentat *Jesús de Nazareth* ha demostrat ser un actor notable y es además una persona de las que obtenen mes vivas simpatías per son caràcter afable y caballeresch.

ROMEÀ

Expléndit va resultá 'l benefici de la primera actriu donya Carme Parreño, lo qual fou bo en resultats metálichs y en regalos, entre 'ls quals n' hi havia de valor.

La beneficiada recitá magistralment un monólech del distingit advocat figuerench y aplaudit autor dramátich don Joseph Amat que fou molt celebrat tant pel fondo filosófic que tanca, com per la forma en que está escrit, sent escoltat ab gran atenció per la nombrosa concurrència qu' omplena 'l teatro.

Rebi lo Sr. Amat la nostra mes complerta enhorabona.

Pera 'l dilluns s' anuncia lo benefici del Sr. Martí: b la *Trompeta de la Sal y Amor de Madre*.

Lo dimecres tingué lloch l' última representació (per cre) de la comedia qu' ha fet tanta picó al Sr. Pedeló: *Tenorios!* logrant un éxit gran, com de costum, y vejentse lo teatro plé de lluhida concurrència.

Lo Sr. Ferrer y Codina fou aplaudit com sempre.

TIVOLI

S' ha reproduhit *Garin* ab lo mateix éxit de la temporada passada ja que també los artistas encarregats de la execució son los mateixos que ab tan d'aplausos lo desempenyaren en la mateixa.

També s' ha dat alguna representació de *Faust* ab la sola diferencia d' haverse encarregat de la part de *Mefistófeles* lo reputat primer baix Sr. Visconti, que si be guanya bastant la ópera vist en anteriors representacions, no sigué tant com era de esperar á causa de trobarse algo delicat de salut dit aplaudit artista.

Pera dissapte definitivament s' anuncia l' estreno de la ópera del immortal Weber *Der Freischütz*.

CATALUNYA

En la sarsuela bufa *El traje misterioso* la Srta. Pino va estarhi poch be ja que ab la precipitació ab que digui son *role* no se li va poguer compendre un sol vers; per part de la Srta. Gomez convenia menos desafinadament en lo «duo»; per la del Sr. Garcia Valero mes gracia en sas bufonadas y per los demés artistas mes acert respectiu; llavors creyém hauria lograt lo favor del públich l' obreta, pero tal com sigué executada, dintre breus días (sense mereixeho) anirá á fer companyia al mort *Payaso* que ja está á la gloria.

La Empresa prepara un bon assortit d' obras novas, pero á nostre veure creyém fora necessari reformés la companyia, puig tal com está, es difícilissim que hi hagi cap obra que puga tenir un conjuat verdaderament artístich.

GRAN-VIA (abans CALVO-VICO)

Pera ahir dimecres estava anunciat lo benefici de la primera actriu senyora Mena, ab l' estreno de l' última obra de Pérez Galdós que tan extraordinari éxit ha obtingut á Madrid *La de San Quintín*, per lo tant creyém haurá tingut un verdader plé, de lo que 'ns alegrariam ja que ben be necessita se reanimi aquell local (encare que sigui per un día) y 's pugui treure la mala sort que sembla s' hi ha aclimatat.

La setmana entrant ne parlarém degudament.

CIRCO ECUESTRE BARCELONÉS

Un verdader éxit tingué la sarsuela mitològich-cancaresca y altrás hervas *Orfeo en los infiernos*, haventse repetit un sens nombre de vegadas los finals del segon y tercer acte, en que s' hi exhibeix *tota classe* de pantorrillas (y algo mes) desde la mes propia pera flauta fins á la mes adecuada pera modelo.

En dita companyia hi cap perfectament alló de que *de todo hay en la viña del Señor*.

A jutjar per l' éxit no fora per demés que durant los intermedis hi hagués alguna exhibició del tan acreditat ball *Mabille*.

Será 'l modo de fer plé totas las nits.

UN CÒMICH RETIRAT.

JUCUESCA

Sr. Director de «LA TOMASA»

H AURÉ de ferli sabé qu' entre uns amichs l' altre día vaig apostá á que faria un vers qu' estigués *ben bé*. Així, espero de vostè que 'm guardi en son setmanari un espay ahont insertarhi lo vers en qüestió (qu' aquet vull que sigui: fet y fet no te res d' extraordinari.)

Esperant que 'm complaurá li agraeixo de debó. Y are, amichs, digueu que no está *ben bé* 'l vers! Donchs ja no os toca mes que pagá pues qu' heu perdut de ple á ple desd' are sabentne que tot quan va en eix setmanari prosa ó vers, no cal duptarhi, está lo que 's diu: *ben bé*.

J. OLIVERAS.

MESA REVUELTA

—Y si vé 'l meu marit, que fará?
—Fugir.

—Semblem dos ensas.
—Veurás, som marit y muller

Fatcleria

—¿Qué fas?
—Esqueixo papers... com sento á dir que á qui
li trovan papers, l' agasan.

NOCTURN

UN disbarat vaig á fé
ad lo mon de poesia,
pero si franch tinch de sé
per més que mon cap rumia
no se de que tractaré.

Si dich que la pobra Espanya
ja fá molt temps que fa pó
porque tothom nos enganya,
y que molts sens compassió
fan los seus ab molta manya,
lo lector entre ell dirá:
Aixó ja fá temps que ho sé;
vés aquest que 'ns vé á esplicá!
cosas 'ns vol fer sabé
qu' estém cansats de escoltá.

Si parlo que 'ls empedrats
de la culta Barcelona
tots están desballestats,
que si hi corras una estona
quedas ab los peus llagats,
aixó tothom ho sabrá;
pro, no ho sab l' Ajuntament
qu' es 'l qu' ho ha de fé arreglá;
y á mi 'm sembla francament,
qu' es que no se 'n vol cuydá.

De la Rambla no 'n dich ré;
com qu' es tota entarugada
queda 'l que va sense fré,
donant una relliscada,
tan llarch com Deu lo vá fé.
Que desgracias fá 'l tranvia
y altres vehiculs també,
qu' hi ha robos al pich del día
y que 'ns dona 'l taberné
en lloch de vi, porquería?
d' aixó jo no vull parla'n
perque á n' aquesta ciutat
desde 'l mes xich al mes gran
ja ho saben, y la vritat,
no vull incomodá tant

Sense pensarho ja he escrit
quatre ratllas mal trassadas,
y com que ja s' há fet nit,
puig son las dotze toçadas,
tinch son... y me 'n vaig al llit
JOSEPH PUJADAS TRUCH.

Carta

MOLT amable Director
del periódich LA TOMASA.
Vull demanarli un favor:
que miri si *fa per casa*
aixó qu' envio. Es honor
que al rébrel li agrahiré
¡Veure 'l meu nom fet de motllo!
(com si no diguessim ré)
¡Veurel *fent pendant* als de
tants y tants qu' aquí fan rotllo!
Es cosa que 'm treu de *quici*
lo no poguer figurar
tenint pel versificar
mes qu' aptituts, un defici
¡que no 'l sé ab que comparar!
Per xó ab molta cortesía
deixant apart los embulls,
demanarli jo voldria
que de tot aixó 'n fes tria
després de passarhi 'ls ulls
y ho publiqués ¡ben depressa
si li trova que fa 'l pés
ó si veu que li fa pessal
(per mes ó menos d' una *esse*
allá á Reus no diuhen rés.)
Entengui qu' escrich sovint
(quan me sembla) per recreo:
á mi no 'm vingan ab *din*
y no soch del Ateneo
perque 'l *neo* 'l veig finint.
Sols la fama, sols la gloria
la meva musa remou.
Vull que quedi la memoria
del meu nom dins de l' historia
de la *gaya ciencia* y... prou.
Per xó, vostè, si m' alenta,
(que no li costa cap ral)
'm veuré 'no res d' absentia,
perque es cosa molt dolenta)
al costat d' algun que val.
Publiqui donchs si li agrada
y 'm vol treure de fatichs
aixó... que ho faig de suptada,
y si no vol ferho... nada!
quedém, perxó, tan amichs...

Avuy, tants del mes que hi posi;
del any que som; aixó sí;
y be ho publiqui ó no gosi
desde ara, mani y disposi
del seu servidor.

C. Guí.

BIBLIOGRAFIA

La *Revista de Estudios Psicológicos* nos ha remés un folleto que conté una *Sucinta idea del esperitisme, periódichs y obras esperitistas* molt útil y altament interessant per los adictes á dita doctrina.

S' ha publicat la comedia en un acte escrita en prosa, original de D. J. Armengol y Sebastiá titulada *Un bon debut* estrenada ad gran éxit en la nit del 26 de Febrer passat en lo teatro Romea (Catalá) y en lo benefici del primer actor cómich Sr. Capdevila.

Dita obra esmeradament impresa se ven al preu de dos rals en las principals llibrerias.

Campanadas

La Ronda del Sr. Milá está prestant grans serveys, puig casi no passa día que no caigui sobre 'l matute.
Ab poch com lo Sr. Milá la cosa marxaria d'alló mes be.
¡Lo Sr. Milá es un trunfo!

Ab motiu de la enfermetat que per alguns días ha aqueixat á nostre amich lo dibuixant *Fivaller* 'ns hem vist impossibilitats en la present setmana de publicar lo número extraordinari, que ho farém en la próxima y per tal motiu hem adelantat lo segón plech del folletí, puig la portada del tomo *quart* volém vaji també ab colors.

Las milloras no han d' anar solas.

Nosaltres som aixís.

També pera la setmana entrant los preparém una sorpresa que creyém veurán ab agrado nostres favoreix-dors. Tal es la cooperació artística del reputat artista *Punts suspensius* que en los primers anys d' aquest periodich hi havia pres una part important.

Segons lo revister A. d' un cert setmanari destinat principalment á teatros, lo dissapte 24 del passat Febrer tingué lloch en lo teatro Olimpo y per la societat *La Bruja* una escullida funció á benefici del actor cómich Sr. Balmaña haventse distingit en las obras representadas *Los Hugonotes*, *Los descamisados* y *Ortografia* agradant de debó á tots los que hi assistiren (paraulas textuales) y..efectivament á causa de malaltia del Sr. Balmaña ni en dita nit hi hagué benefici, ni funció, ni agradá á ningú l' espectacle.

Vaja que aquest suelto debia ser ben retribuít, vritat senyor revister!

A Romea s' anuncia la última producció de Perez Galdós *La de San Quintin* y segons hem llegit, en lo Teatro Gran-vía (Calvo-Vico) tenen la exclusiva pera 6 funcions.

¡Aveyám qui 's quedará ab la planxa!

La companyia Traslántica ha sigut multada en 40,000 pessetas per extravio d' una saca de correspondencia.

No s' hi val á riurer.

Ab lo titol de *La del cabo Quim* han terminat D. F. Dal-mases Gil y nostre company de redacció D. A Guasch Tom-bas una parodia de la celebrada comedia de Perez Galdós *La de San Quintin*.

En Viena una pobre dona ha donat á llum nada menos que dos noys y dugas noyas que sembla que no tenen pas ganas de deixar aquesta vall de llágrimas, puig diu que tenen vida per vendre.

Si fos aqui y li succehis dos vegadas mes aquest accident á la venturosa mare, lo qu' es al marit:

Lo farien caballé

d' una cosa que jo sé.

Lo simpátich representant del Teatro *Eldorado* D. Juan Prats, guarda llit d' una pulmonia.

Sentim la desgracia del nostre amich, y desitjem son prompte alivio.

Lo diumenge 's va inaugurar una societat en lo carrer del *Peu de la creu* 14 ab lo titol de *El Refilando* composta d' un grupo d' elegants joves entussiasias dels *Tenorios!* del senyor Ferrer y Codina adoptant ab tal motiu lo titol d' aquella societat del Carrer de Sant Felip Neri hont t' hi feya lo Chutti, 'n Ramón (Sr. Fuentes) personatge de la comedia citada.

La vetllada resultá brillant y l' orquesta tocá uns balls que daban l' opi.

Lo contingent d' elegantas senyoretas va ser gran y no duptém pas que en breu temps será una de las societats mes concorregudas per los joves de bon humor.

'S creu que 'n Martinez Campos va celebrar l' última conferencia pera tractar la qüestió de Melilla.

Be, ara deurá venir la última *irremissiblement*.

A tall de Teatro.

Perque tot aixó ja ho sembla una funció de teatro, y no sería res d' estrany que al acabarse hi hagués hasta la seva corresponent xiulada.

Llegim en los periódichs de Madrit que alguns compositors y autors de *género chico* se presentaren al ministre de Governació demanant s' obligués á las Empresas d' algun teatro de Barcelona á que paguessin drets fixos de sas obras ó del contrari los privarian las representacions, pero com sembla que las Empresas cumplan lo que es de lley, se trobarán que privant la representació no cobrarán rés, ja que ara s' apela á obras de compositors estrangers que encare que mes eminentes son menos capritxosos y arbitraris en sas exigencias.

Aixís s' ha de fer, Sr. Cereceda.

Després de *Orfeo*, *La bella Helena*, *Gran Duquesa* etc., etc, y ja veurá com aquets *sabis* de Madrit baixarán las agallas.

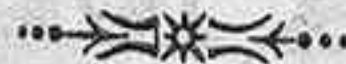
Sembla que los carlistas están enfutismats ab son *Amo* y *Senyor* perque tot just al any de viutetat, y un xich d' *amagalolis* se vol casar ab una senyora (per supuesto) que además de no perteneixer á sanch *royal* es de llunyanas terras, no trovant per tal motiu colació ab lo sentiment que deuría haver de tenir.

Nosaltres no hi trovém lo motiu de tal enfado.

Que per ventura no es mes relligiós aixó, que haver d' anar... ab húngaras y després, que 's creuhen que lo seu mestre no sent los efectes qu' en lo mes de Janer senten los gats?

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 " "
Extranger, id.	2'50 " "
Número corrent.	0'10 " "

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, número 5.

LITOGRAFIA BARCELONESA DE RAMÓN ESTANY

—Que no vols surtí?
—Sortiré ab lo meu cosí.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Una nota sens quimera,
primera;
si neva ó plou á Barcelona,
segona;
dos lletres d' igual manera,
tercera.

Lo total, lectó ó lectora,
un bon munt ne trobarás
si per las Ramblas tú vas
día ó nit, qualsevol hora.

KAMIRO BALCELLS.

ENIGMA

Buscarás un nom de dona que te tres
vocals iguals, y dugas consonants re-
petidas.

PEPITO 'L RAYO.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 7.—Vocal.
- 1 2.—Carrer de Barcelona.
- 4 7 6.—Moneda.
- 1 2 1 7.—Per fumar.
- 6 6 2 4 2.—Nom d' una flor.
- 1 7 1 2 5 6.—Poble catalá.
- 1 2 3 4 5 6 7.—Població catalana.
- 1 7 4 3 4 7.—Arbre fruyter.
- 1 2 6 7 4.—Nom de dona.
- 6 5 6 7.—Id. id. id.
- 6 3 7.—Id. id. id.
- 4 3.—Nota musical.
- 1.—Consonant.

QUIMET DE L' OLI.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO 288

Xarada.—*Blan-ca-fort.*
Trenca-caps.—*La Rosa blanca.*
Rombo.— R

PEP
POMAS
REMIGIA
PAGES
SIS
A

Geroglífich.—*Com mes jefes mes pa-
gas.*

Lit. Barcelonesa de Ramón Estany
5, Sant Ramón, 5—BARCELONA

LITOGRAFIA BARCELONESA
DE

RAMON ESTANY

—5, SANT RAMÓN, 5.—Barcelona—

En dit establiment se fan, á preus reduhidíssims y ab la major promptitut, tota classe
de impresos com son tarjetas, facturas, memorandums, sobres, membrets
etc., etc.

També se trovará un assortit inmens de cromos, propis pera
anuncis industrials, menús, programmas, etc., etc.

Gran especialitat en carnets pera reunions
y societats.